

Presidentvalet 2018

Översikt över röstningen

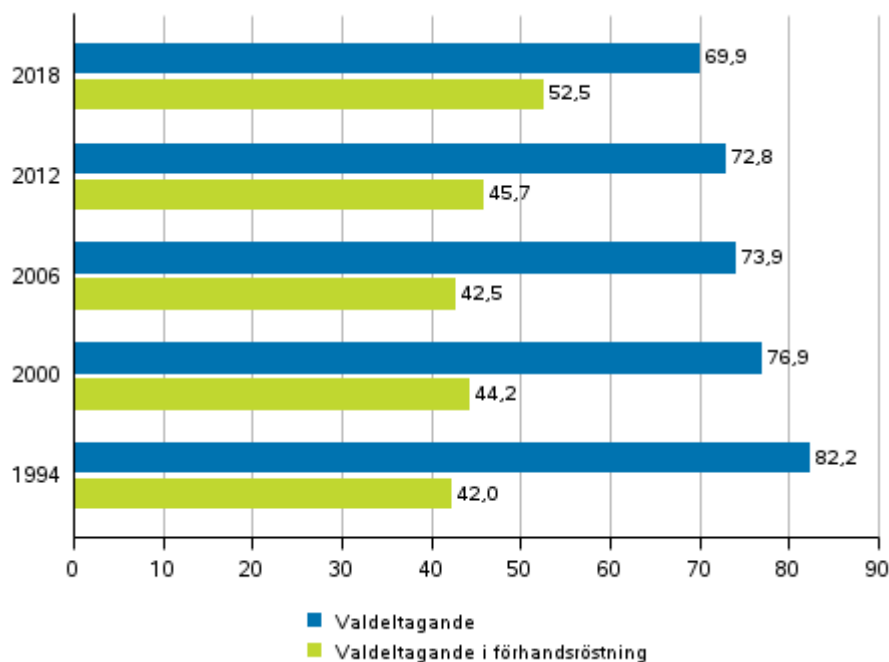
Över hälften av väljarna förhandsröstade

Korrigerig 5.4.2018. De korrigerade punkterna är markerade med rött.

Statistikcentralen publiceras uppgifter om bakgrunden beträffande dem som röstat i första omgången av presidentvalet 2018. I den första omgången av presidentvalet år 2018 var valdeltagandet bland finska medborgare som är bosatta i Finland 69,9 procent. Över hälften av väljare röstade på förhand, dvs. 52,5 procent. Valdeltagandet minskade från första valomgången i föregående presidentval med 2,9 procentenheter. Detaljerade uppgifter om röstning och väljarnas bakgrund finns i översikten: Väljarna i presidentvalet 2018.

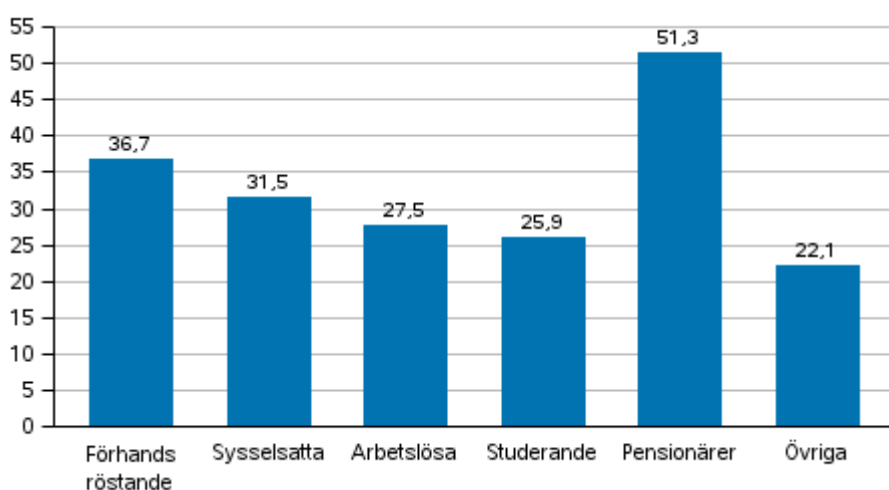
Uppgifter om dem som röstat på valdagen erhöles från 134 kommuner, varav uppgifter om alla röstningsområden erhöles från 79 kommuner. Sammanlagt erhöles uppgifter från 607 röstningsområden i Fastlandsfinland. Dessa röstningsområden täckte 38,3 procent av de röstberättigade i valet.

Valdeltagande och förhandsröstande (finska medborgare bosatta i Finland) i första valomgången i presidentvalen 1994–2018, 1:a valet (%)

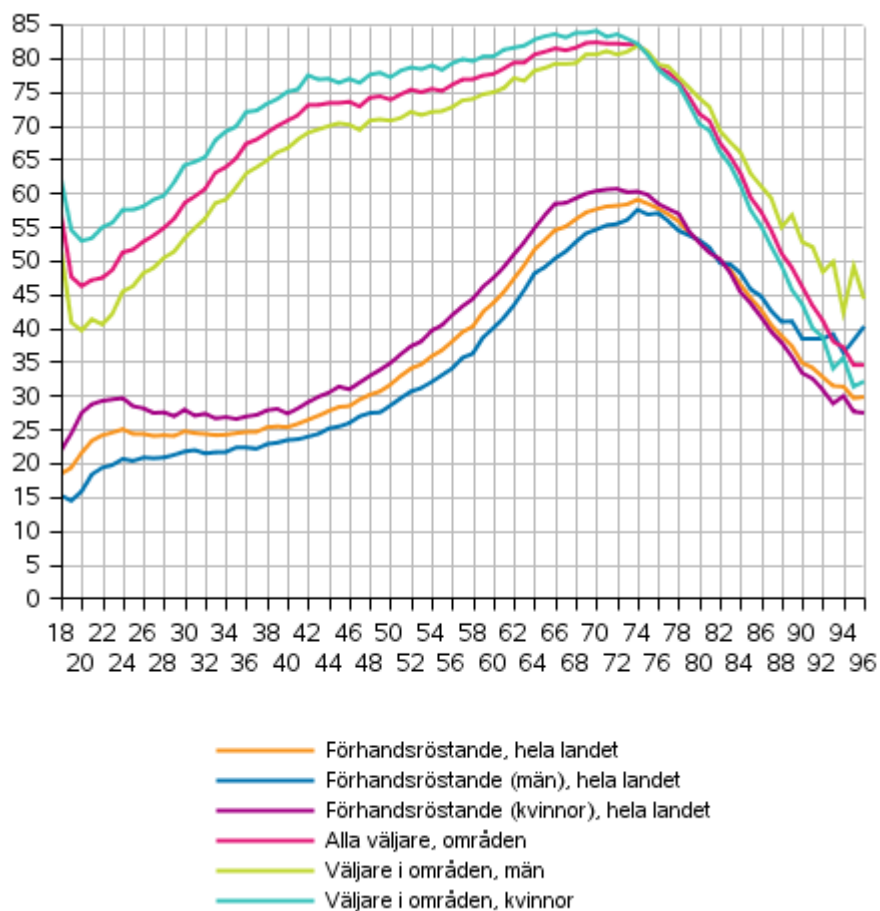
Av de röstberättigade bosatta i Finland förhandsröstade 1 559 488, dvs. 36,7 procent av alla röstberättigade. Av de röstberättigade pensionärerna förhandsröstade 51,3 procent. I övriga grupper med huvudsaklig verksamhet var andelen förhandsröstande av de röstberättigade under nivån för alla förhandsröstande. Av alla förhandsröstande var 44,1 procent sysselsatta och 43,8 procent pensionärer.

Andel förhandsröstande (finska medborgare bosatta i Finland) av röstberättigade i grupper för huvudsaklig verksamhet i presidentvalet 2018, 1:a valet (%)

De aktivaste förhandsröstande i hela landet var 74-åringarna (59,0 %), relativt sett minst förhandsröstande fanns det i gruppen med 18-åringar (18,4 %). I de röstningsområden från vilka den uppgiften var tillgänglig var valdeltagandet högst i gruppen 70-åringar, både när det gäller förhandsröstning och röstning på valdagen, dvs. 82,3 procent. Av befolkningen under 90 år fanns det lägsta valdeltagandet bland 20-åringar, 46,2 procent.

Förhandsröstande i hela landet och alla väljare i områden (finska medborgare bosatta i Finland) efter kön och ålder i presidentvalet 2018, 1:a valet (%)

Statistikcentralens valresultattjänster

Närmare uppgifter om valresultatet finns i Statistikcentralens PX-Web-databastjänst.

[Webbtjänsten med valkartor](#)

[Tabeller i databaser](#)

Innehåll

1. Röstande i presidentvalet 2018	5
Analys av materialet.....	5
Materialets täckning.....	6
Ålder och kön.....	6
Huvudsaklig verksamhet, utbildning och familjeställning.....	8
Inkomstnivå.....	14
Utländsk bakgrund.....	16

Tabeller

Tabell 1. Andelen förhandsröstande i hela landet och alla väljare i områden av de röstberättigade efter kön och ålder i presidentvalet 2018, %.....	8
Tabell 2. Andelen förhandsröstande i hela landet och alla väljare i områden av röstberättigade efter ålder och utbildningsnivå i presidentvalet 2018, %.....	10
Tabell 3. Andelen förhandsröstande i hela landet och andelen alla väljare i områden av röstberättigade efter familjeställning i presidentvalet 2018, %.....	12
Tabell 4. De nedre gränserna för de röstberättigades inkomstdeciler i presidentvalet 2018, euro.....	15
Tabell 5. Andelen förhandsröstande i hela landet och alla väljare i områden av röstberättigade efter kön och språk i presidentvalet 2018, %.....	16
Tabell 6. Andelen förhandsröstande i hela landet och alla väljare i områden av röstberättigade efter härkomst och ålder i presidentvalet 2018, %.....	17

Tabellbilagor

Tabellbilaga 1. Information om röstning på valdagen: andel av röstberättigade i presidentvalet 2018, %.....	18
Tabellbilaga 2. Bakgrundsfaktorer för röstberättigade i presidentvalet 2018.....	22

Figurer

Figur 1. Andelen väljare av röstberättigade efter ålder i presidentvalet 2018, %.....	7
Figur 2. Röstberättigade och förhandsröstande i hela landet efter huvudsaklig verksamhet i presidentvalet 2018, %.....	8
Figur 3. Röstberättigade och alla väljare i områden efter huvudsaklig verksamhet i presidentvalet 2018, %.....	9
Figur 4. Andelen väljare av röstberättigade i vissa grupper för familjeställning i presidentvalet 2018, %.....	11
Figur 5. Andelen väljare i områden av röstberättigade. män i åldern 18-24 år efter familjeställning i presidentvalet 2018, %.....	13
Figur 6. Andelen väljare i områden av de röstberättigade, kvinnor i åldern 18-24 år efter familjeställning i presidentvalet 2018, %.....	14
Figur 7. Andelen väljare av röstberättigade efter inkomstdecil i presidentvalet 2018, %.....	15
Figur 8. Andelen väljare av röstberättigade efter språkgrupp i presidentvalet 2018, %.....	17
Presidentval, kvalitetsbeskrivning.....	23

1. Röstande i presidentvalet 2018

I den här översikten granskas röstberättigade och väljare i presidentvalet 2018 utifrån olika bakgrundsfaktorer. Uppgifterna om röstberättigade och väljare har erhållits ur rösträttsregistret i Justitieministeriets valdatasystem. Bakgrundsuppgifterna på individnivå baserar sig på Statistikcentralens material, bl.a. på befolknings-, sysselsättnings- och familjestatistik samt på examensregistret. De grupper som är föremål för granskning är dels alla röstberättigade och förhandsröstande i presidentvalet 2018, dels de röstberättigade och alla som röstat i sådana röstningsområden där ett elektroniskt rösträttsregister användes i presidentvalet 2018.

Det elektroniska rösträttsregistret gör det möjligt att granska valdeltagandet också när det gäller valdagens röster. Uppgiften om alla som röstat ger en fullständig bild av valdeltagandet, eftersom man med hjälp av den tillförlitligt kan beakta också dem som inte röstat. Detta är inte möjligt när det gäller material som innehåller bara dem som förhandsröstat. I den här översikten avses med förhandsröstande alla som förhandsröstat i hela landet och med alla väljare de som röstat i förenämnda områden på valdagen och de som förhandsröstat.

Det är viktigt att beakta att uppgifterna om alla väljare i översikten inte täcker hela landet eller alla röstberättigade. Med alla väljare avses i denna översikt röstningstillfället i de områden gällande vilka uppgiften fanns tillgänglig. Uppgifterna i denna översikt har inte bearbetats på något sätt, t.ex. genom att vika materialet utifrån bakgrundsuppgifter, utan fördelningarna anges som sådana som de är i materialet. Med andra ord gäller uppgifterna om alla väljare i ett visst område de kommuner, röstningsområden och röstberättigade gällande vilka uppgiften var tillgänglig. Analyserna i översikten gäller givetvis första omgången i presidentvalet.

Analys av materialet

När man granskar analyserna i denna översikt är det viktigt att märka att det finns två separata men delvis överlappande väljargrupper i väljargruppanalyserna. I översiktens text, tabeller och figurer används följande termer om dessa väljargrupper:

1. Förhandsröstande som omfattar alla förhandsröstande personer i valet
2. Alla väljare i de områden som omfattar både de som förhandsröstat och de som röstat på valdagen (dvs. alla väljare) i de röstningsområden som använde ett elektronisk röstningsregister

Väljargrupperna i översikten är inte ömsesidigt uteslutande av varandra. De som förhandsröstat i hela landet innehåller också de röstberättigade som förhandsröstat i ovan nämnda områden. Uppgiften om alla väljare i områden omfattar för sin del också alla som röstat på förhand i resp. områden. Följaktligen beskriver gruppen ”förhandsröstande” som namnet säger röstberättigade i hela landet som förhandsröstat. Gruppen ”alla väljare i områden” omfattar de som röstat på valdagen och de som förhandsröstat i ett avgränsat antal röstningsområden.

Materialet i översikten har avgränsats till röstberättigade bosatta i Finland. I presidentvalet 2018 var antalet röstberättigade bosatta i Finland totalt 4 246 803. Av dessa röstberättigade förhandsröstade 1 559 488 dvs. 36,7 procent av alla röstberättigade. I de röstningsområden gällande vilka det finns uppgifter tillgängliga också om valdagsröstningen, var antalet röstberättigade totalt 1 625 579. Fullständiga röstningsuppgifter fås alltså om 38,3 procent av de röstberättigade.

Det gick inte att hänföra bakgrundsuppgifter på individnivå till alla röstberättigade och dylika fall togs bort från materialet. Följaktligen omfattar materialet totalt 4 240 799 röstberättigade för hela landets del och 1 623 953 röstberättigade för de granskade områdenas del. Man bör beakta att dessa antal kan vara mindre än ovan nämnda siffror när det gäller bakgrundsvariablerna i enskilda analyser, beroende på hur täckande man kunde koppla bakgrundsfaktorer till de röstberättigade. I praktiken syns detta bl.a. i det faktum att vissa fördelningar i figurer och tabeller kan variera något efter variabel.

Materialets täckning

De röstningsområden och kommuner från vilka alla röstningsuppgifter kunde fås fördelas inte helt jämnt på hela landets nivå. Uppgifter erhöles också om valdagsröstningen från totalt 134 kommuner, uppgifter om alla röstningsområden erhöles från 79 kommuner, uppgifter om en del av röstningsområdena erhöles från 55 kommuner.

Uppgifter om valdagsröstningen erhöles från alla valkretsar i Fastlandsfinland. Täckningen varierar dock enligt valkrets. Den mest täckande uppgiften erhöles om Mellersta Finlands valkrets, dvs. om 77,7 procent av de röstberättigade i valkretsen. Mer täckande uppgifter än på nivån för hela landet erhöles också om Uleåborgs valkrets (70,9 % av de röstberättigade), Lapplands valkrets (69,8 %), Nylands valkrets (45,6 %), Satakunta valkrets (41,9 %), Birkalands valkrets (40,4 %) och Egentliga Finlands valkrets (39,2 %). Minst täckning hade uppgiften om valdagsröstningen i Helsingfors valdistrikt, där uppgifter erhöles om bara två röstningsområden och 1,4 procent av de röstberättigade. Med andra ord var Helsingfors valkrets klart underrepresenterat i det tillgängliga materialet. (se tabellbilaga 1)

I tabellbilaga 2 granskas bakgrundsuppgifterna om de röstberättigade i hela landet och i de områden gällande vilka man fick fullständiga röstningsuppgifter. De röstberättigade i presidentvalet 2018 var i genomsnitt 50,8 år. Till denna del skiljer sig områdenas röstberättigade inte nämnvärt från alla röstberättigade. Andelen röstberättigade män var i hela landet 48,6 procent, relativt sett lika många som i områdena.

Medianinkomsten för de röstberättigade i hela landet är något större än för områdenas röstberättigade. Skillnaden är ungefär 400 euro per år. Inkomstnivån är lägre än medelnivån för hela landet, särskilt i sådana kommuners röstningsområden om vilka man inte har erhållit fullständiga uppgifter.

När det gäller utbildningsnivå avviker de granskade områdena inte väsentligt från hela landet. I hela landet var de röstberättigade i genomsnitt något högre utbildade än i de granskade områdena med ett elektroniskt rösträttsregister. Skillnaden syns särskilt i den högsta utbildningsgruppen i granskningen, dvs. de som avlagt högre högskoleexamina eller forskarutbildning. De var 1,2 procentenheter fler än i områdena. I synnerhet när det gäller utbildning inverkar underrepresentationen i Helsingfors valdistrikt på fördelningarna av materialet.

I klasserna för den huvudsakliga verksamheten finns små skillnader mellan alla röstberättigade och röstberättigade som bor i områdena. I hela landet var antalet sysselsatta något (0,6 procentenheter) fler än för områdena, på motsvarande sätt hade områdena fler studerande (0,6 procentenheter). Pensionärer fanns det däremot i områdena och i hela landet relativt sett lika många. I områdena fanns det 1,5 procentenheter fler finskspråkiga röstberättigade än i hela landet. Andelen med finsk bakgrund var däremot 0,4 procentenheter större i områdena jämfört med hela landet. Det fanns inga betydande skillnader i presidentkandidaternas väljarstöd mellan hela landet och områdena.

De faktorer som presenterats i detta kapitel och i tabellbilagorna 1 och 2 bör beaktas, om man vill generalisera uppgifterna om väljarna i alla de elektroniska rösträttsregistrets områden till att omfatta alla röstberättigade.

Ålder och kön

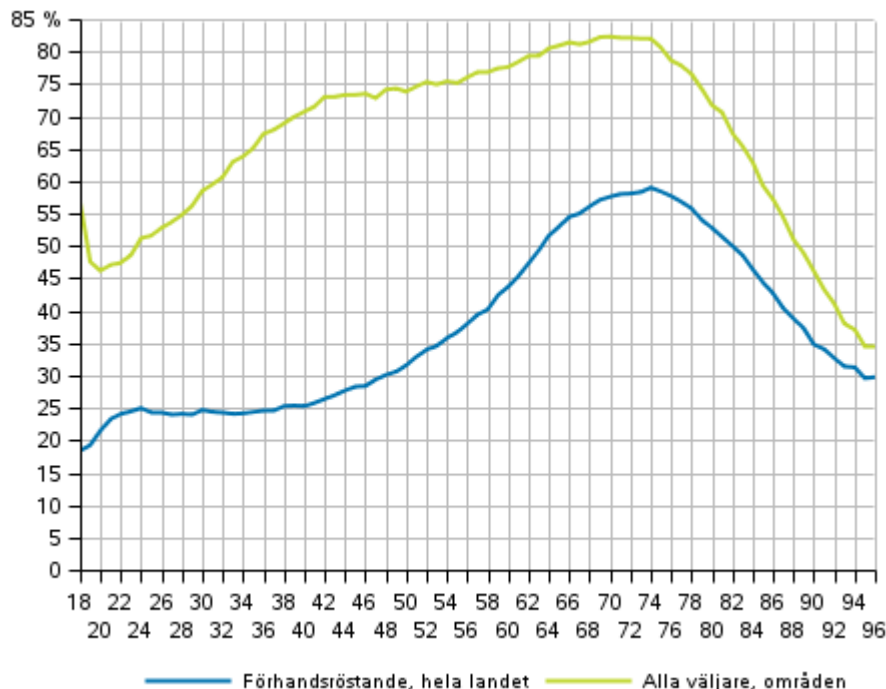
I den första omgången av presidentvalet år 2018 var antalet förhandsröstande 1 559 488 röstberättigade bosatta i Finland, vilket är 36,7 procent av alla röstberättigade bosatta i Finland. Enligt Statistikcentralen uppgår förhandsröstningsprocenten till 52,5 procent. Förhandsröstningsprocenten erhålls genom att beräkna andelen förhandsröstande av alla som röstat. I denna översikt granskas väljarna i förhållande till röstberättigade personer, vilket innebär att de angivna procenttalen är lägre än förhandsröstningsprocenten.

I de röstningsområden från vilka alla röstningsuppgifter erhöles, röstade totalt 1 126 333 röstberättigade i valet, dvs. 69,3 procent av områdenas röstberättigade. I dessa områden förhandsröstade 37,7 procent av de röstberättigade och 31,5 procent röstade på valdagen.

Åldern påverkar klart röstningen. De förhandsröstande personernas andel av de röstberättigade i hela landet är högre än 30 procent när det gäller 48-åringar, varefter andelen ökar snabbare än före det. Att förhandsrösta var vanligast bland 74-åringarna av vilka 59,0 procent förhandsröstade. Andelen

förhandsröstande börjar sjunka efter 74-års ålder, bland 95-åringarna sjunker andelen förhandsröstande under 30 procent. (Figur 1.)

Figur 1. Andelen väljare av röstberättigade efter ålder i presidentvalet 2018, %

Andelen väljare av röstberättigade i de röstningsområden från vilka man också fick information om röstning på valdagen ger en mer täckande bild av fenomenet än när det gäller förhandsröstande. Valdeltagandet för 18-åringar som senast på valdagen för presidentvalet år 2018 uppnått rösträttsåldern var 56,9 procent i områdena. Valdeltaget sjunker dock till 46,2 procent i gruppen med 20-åringar. Sedan ökar valdeltagandet ganska jämnt till 73,0 procent i åldersgruppen med 42-åringar, efter det är ökningen långsammare. Valdeltagandet är som högst i gruppen med 70-åringar (82,3 %). Valdeltagande för personer över 74 år sjunker ganska snabbt, nivån för 20-åringar underskrids dock först i åldersgruppen med 90-åringar. (Figur 1.)

Kvinnorna röstade mer aktivt än männen, såväl på förhand i hela landet som på valdagen och på förhand i områdena, med undantag av den allra äldsta granskade åldersgruppen. I hela landet förhandsröstade 40,0 procent av de röstberättigade kvinnorna, nästan 7 procentenheter fler än männen.

Det valdeltagande som beaktar alla väljare i områdena var också större bland kvinnorna. I områdena röstade 72,3 procent av kvinnorna, omkring 6 procentenheter fler än männen. Sett till åldersgrupp röstade kvinnorna mer aktivt än männen i alla åldersgrupper med undantag för åldersgruppen 75 år och äldre. I den andra ändan av åldersfördelningen var valdeltagandet bland unga 18–19-åriga röstberättigade något över 4 procentenheter högre än i gruppen med 20–24-åringar. Som det framgår av figur 1, sjunker valdeltagandet bland unga som beaktar röstande på valdagen och förhandsröstande i områden snart efter att rösträttsålder uppnåtts. (Tabell 1.)

Tabell 1. Andelen förhandsröstade i hela landet och alla väljare i områden av de röstberättigade efter kön och ålder i presidentvalet 2018, %

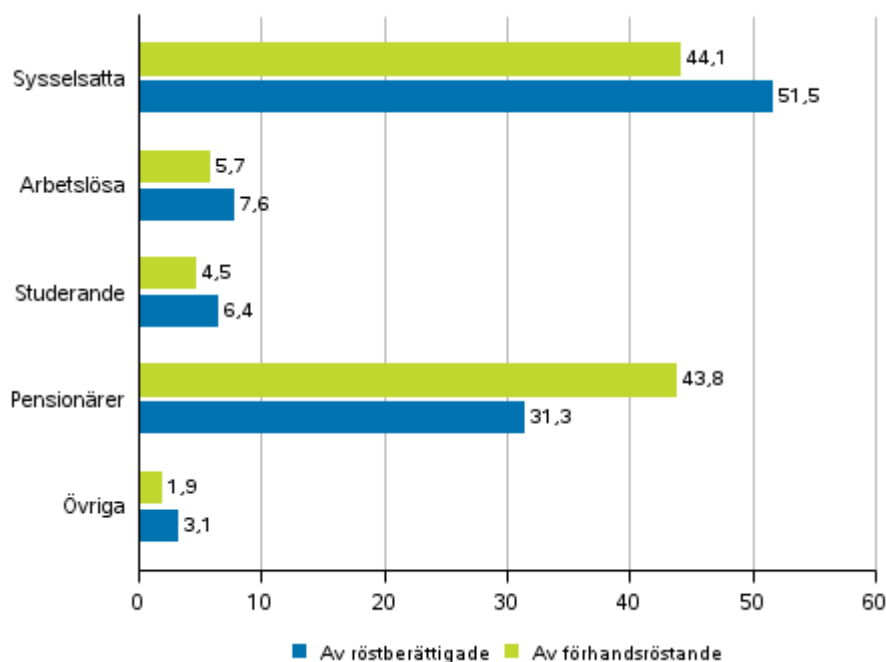
Åldersgrupp	Totalt		Män		Kvinnor	
	Förhandsröstade, hela landet	Alla väljare, områden	Förhandsröstade, hela landet	Alla väljare, områden	Förhandsröstade, hela landet	Alla väljare, områden
Totalt	36,7	69,3	33,2	66,1	40,0	72,3
18-19	18,9	52,3	14,8	46,3	23,1	58,3
20-24	23,7	48,1	18,8	41,8	28,9	54,9
25-34	24,2	57,4	21,2	52,6	27,4	62,6
35-44	25,6	70,0	23,2	66,0	28,1	74,2
45-54	31,8	74,3	28,6	70,9	34,9	77,6
55-64	43,4	77,7	39,6	74,9	47,1	80,5
65-74	56,5	81,7	53,3	80,0	59,4	83,3
75-	49,3	66,8	51,0	71,0	48,2	64,1

Huvudsaklig verksamhet, utbildning och familjeställning

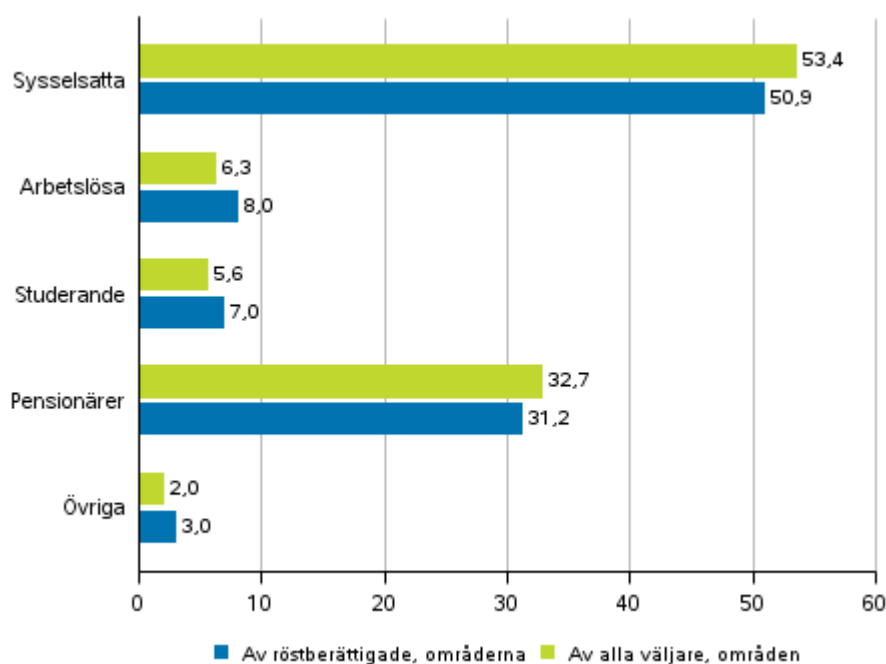
I presidentvalet 2018 av grupperna för huvudsaklig verksamhet var de sysselsatta den mest förhandsröstade gruppen i hela landet, dvs. 44,1 procent av alla förhandsröstade. Pensionärerna utgjorde nästan lika många av de förhandsröstade (43,8 procent). Andelen sysselsatta var lägre bland de förhandsröstade och andelen pensionärer högre än bland alla röstberättigade. I övriga grupper för huvudsaklig verksamhet var andelen förhandsröstade relativt sett lägre än bland de röstberättigade. (Figur 2.)

Av alla väljare i områdena är de sysselsattas och pensionärernas andel större än dessa gruppers motsvarande andel av alla röstberättigade. I områdena var däremot andelen arbetslösa, studerande och de som tillhörde gruppen för annan huvudsaklig verksamhet av väljarna mindre än gruppernas relativa storlek bland alla röstberättigade. (Figur 3.)

Figur 2. Röstberättigade och förhandsröstade i hela landet efter huvudsaklig verksamhet i presidentvalet 2018, %

Figur 3. Röstberättigade och alla väljare i områden efter huvudsaklig verksamhet i presidentvalet 2018, %

Hög utbildning ökar sannolikheten att personen kommer att rösta. I presidentvalet förhandsröstade oftare än genomsnittet i hela landet de röstberättigade som avlagt utbildning på lägsta högre nivå eller högre utbildningsnivå än det. Fenomenet syns också klart när det gäller alla väljare i områden, valdeltagandet för de personer som avlagt högre högskoleexamen eller forskarutbildning var 19,1 procentenheter högre än för alla röstberättigade.

Tidigare har man märkt att åldern har ett klart samband med valdeltagandet. Detta syns också i utbildningsgrupperna, i vilka valdeltagandet i praktiken ökar med åldern i alla grupper, med undantag av den allra äldsta åldersgruppen, dvs. de som fyllt 75 år. Ett valdeltagande på över 90 procent som innehåller förhandsröstning och röstning på valdagen uppnås bland 55–74-åringar som avlagt minst högre högskoleexamen och bland 65–74-åringar som avlagt lägre högskoleexamen. Detta syns både bland de förhandsröstande i hela landet och bland alla väljare i områden. (Tabell 2.)

När man tolkar tabell 2 är de skäl att beakta att det sker en minskning av lägre högskoleexamina bland befolkningen, och att det inte längre tillförs nya examina från Finland i utbildningsgruppen, vilket innebär att utbildningsgruppens åldersstruktur klart avviker från övriga grupper. Utbildningen på lägsta högre nivå omfattar examina som är högre än utbildning på mellannivå och som inte är yrkeshögskoleexamina.

Tabell 2. Andelen förhandsröstande i hela landet och alla väljare i områden av röstberättigade efter ålder och utbildningsnivå i presidentvalet 2018, %

		Totalt	Grund-nivå	Andra stadiet	Lägsta högre nivå	Lägre högskole-nivå	Högre högskole-nivå, forskar-utbildning
Totalt	Förhandsröstande, hela landet	36,7	34,2	33,6	48,9	38,4	42,1
	Alla väljare, områden	69,3	57,3	65,2	84,8	80,8	88,3
18-24	Förhandsröstande, hela landet	22,4	16,5	25,9	..	45,5	..
	Alla väljare, områden	49,2	44,0	51,9	..	78,0	..
25-34	Förhandsröstande, hela landet	24,2	11,6	20,2	14,4	33,2	38,7
	Alla väljare, områden	57,4	29,8	51,8	38,8	74,6	83,4
35-44	Förhandsröstande, hela landet	25,6	16,0	22,7	29,3	29,1	31,9
	Alla väljare, områden	70,0	42,3	62,9	78,8	80,0	86,6
45-54	Förhandsröstande, hela landet	31,8	22,4	30,1	36,3	34,6	36,2
	Alla väljare, områden	74,3	51,9	69,1	82,8	83,5	89,1
55-64	Förhandsröstande, hela landet	43,4	35,8	42,1	49,2	48,2	47,7
	Alla väljare, områden	77,7	64,3	74,8	85,9	87,6	90,9
65-74	Förhandsröstande, hela landet	56,5	50,5	56,2	64,6	63,8	64,0
	Alla väljare, områden	81,7	74,6	81,8	89,6	91,0	92,9
75-	Förhandsröstande, hela landet	49,3	43,5	52,5	62,3	64,7	66,2
	Alla väljare, områden	66,8	60,0	71,6	80,9	83,6	87,8

Väljarnas familjeställning granskas med hjälp av avgränsade klasser av familjeställning. Man beaktar gifta eller sambor (parförhållande) och personer utan familj, antalet barn samt de röstberättigades ålder.

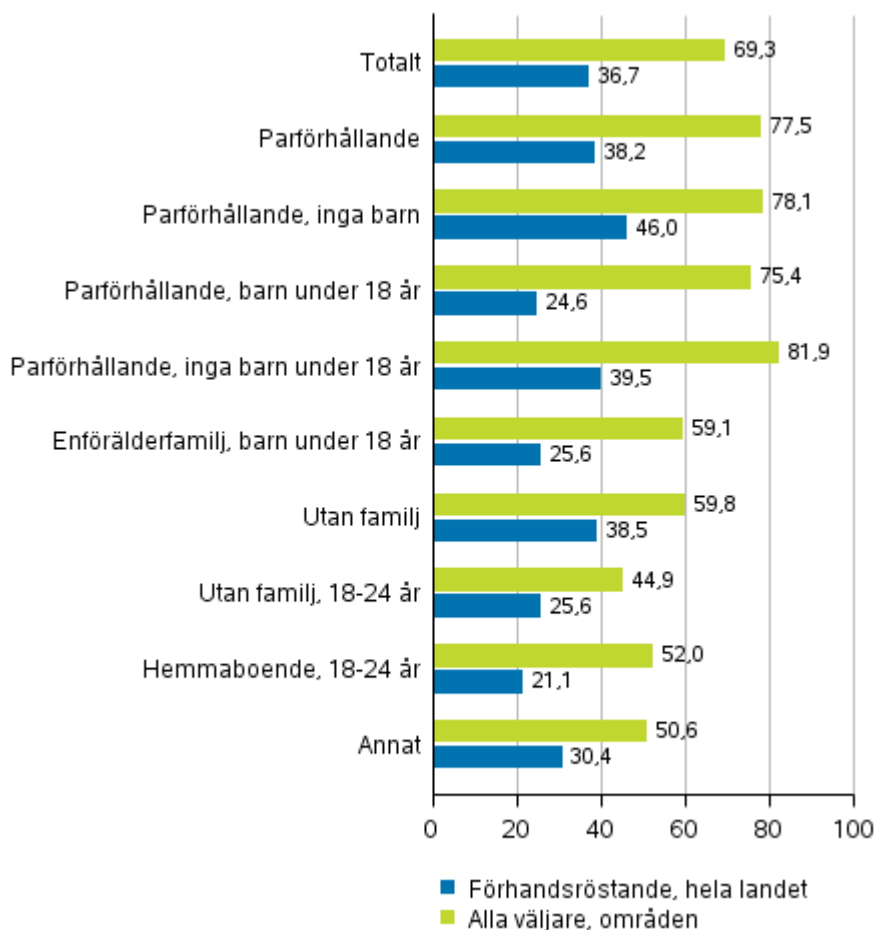
Personer i parförhållande röstade klart mer aktivt i områden än personer utan familj, valdeltagandet bland personer i parförhållande var över 17 procentenheter större än för dem utan familj. Antalet barn eller barnens ålder har ingen betydande inverkan på valdeltagandet bland dem som är i parförhållande.

Valdeltagande bland familjer med en förälder stannade däremot på 59,1 procent.

När man granskar valdeltagandet bland unga, röstberättigade i åldern 18–24 år, kan man se att valdeltagandet bland hemmaboende (hos föräldrarna) är högre än bland unga i samma ålder som inte har familj. Personer som inte tillhör en familj omfattar både dem som bor ensamma eller med andra personer. Skillnaden i valdeltagandet mellan grupperna i områdena är omkring 7 procentenheter.

En granskning av väljarna efter åldersgrupp ändrar inte i någon väsentlig grad bilden av familjeställningens inverkan på valdeltagandet. I huvudsak ökar valdeltagandet i alla grupper för familjeställning med åldern, med undantag för den äldsta åldersgruppen, dvs. de som fyllt 75 år. Beträffande familjeställning innehåller gruppen ”Annan” hemmaboende som är äldre än 24 år, föräldrar i familjer med en förälder som bor med vuxet barn, anstaltsbefolkningen och icke-klassificerade personer samt personer om vilka det inte finns några uppgifter om familjeställning. (Figur 4, Tabell 3)

Figur 4. Andelen väljare av röstberättigade i vissa grupper för familjeställning i presidentvalet 2018, %

Tabell 3. Andelen förhandsröstande i hela landet och andelen alla väljare i områden av röstberättigade efter familjeställning i presidentvalet 2018, %

		Totalt	Parför- hållande	Parför- hållande, inga barn	Parför- hållande, barn under 18 år	Parför- hållande, inga barn under 18 år	Enförälder- familj, barn under 18 år	Utan familj	Annat
Totalt	Förhands- röstande, hela landet	36,7	38,2	46,0	24,6	39,5	25,6	38,5	30,4
	Alla väljare, områden	69,3	77,5	78,1	75,4	81,9	59,1	59,8	50,6
18-24	Förhands- röstande, hela landet	22,4	22,1	23,5	13,0	..	8,5	25,6	16,3
	Alla väljare, områden	49,2	51,2	52,3	44,1	..	21,6	44,9	28,8
25-34	Förhands- röstande, hela landet	24,2	23,6	27,5	19,7	..	16,2	26,3	23,7
	Alla väljare, områden	57,4	64,5	65,0	64,1	..	40,2	50,0	44,4
35-44	Förhands- röstande, hela landet	25,6	24,7	29,1	23,7	24,1	25,1	28,9	27,0
	Alla väljare, områden	70,0	75,6	69,4	77,0	67,1	61,5	56,6	46,2
45-54	Förhands- röstande, hela landet	31,8	31,0	35,0	28,2	33,1	31,2	34,2	32,3
	Alla väljare, områden	74,3	79,9	75,9	81,8	81,5	69,5	60,9	58,4
55-64	Förhands- röstande, hela landet	43,4	44,2	46,4	33,8	40,2	36,0	42,7	38,4
	Alla väljare, områden	77,7	83,3	83,2	82,8	84,3	73,1	66,9	62,7
65-74	Förhands- röstande, hela landet	56,5	58,6	59,3	41,6	50,9	48,0	53,2	44,4
	Alla väljare, områden	81,7	86,7	87,0	81,0	83,8	77,0	72,8	61,8
75-	Förhands- röstande, hela landet	49,3	55,3	55,9	..	44,7	..	45,9	29,0
	Alla väljare, områden	66,8	76,9	77,3	..	68,4	..	60,0	39,0

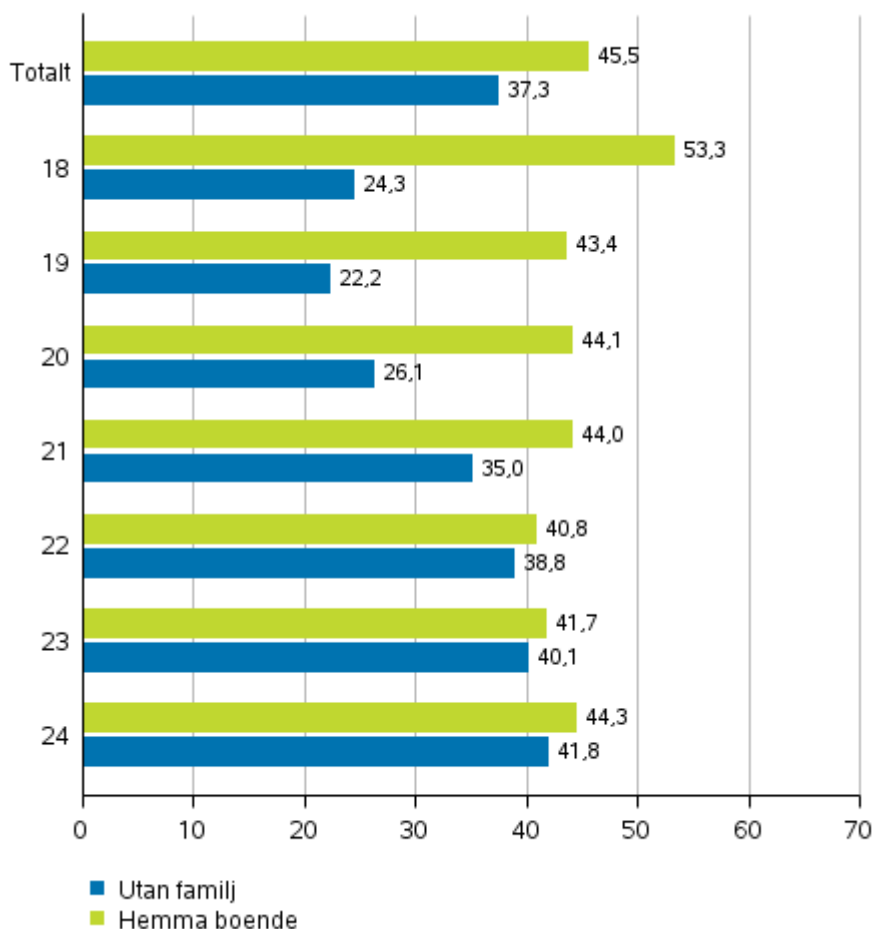
I figurerna 5 och 6 granskas unga 18–24-åriga röstberättigades valdeltagande i 1-årsåldersgruppen efter kön och familjeställning. Av klasserna i familjeställning visas klasserna hemmaboende och utan familj i figuren. Med hjälp av avgränsning granskas boendeformens inverkan på de ungas valdeltagande. I figuren visas uppgiften om alla som hör till gruppen på de röstningsområden om vilka uppgiften är tillgänglig. Den presenterade uppgiften innehåller röstning på valdagen och på förhand, uppgift om förhandsröstande i hela landet visas alltså inte.

När man granskar uppgifterna i figurerna 5 och 6 bör man beakta att uppgiften om röstberättigades familjeställning är från år 2016. I praktiken är uppgiften alltså uttagen omkring 13 månader före första omgången av presidentvalet 2018. De i figurerna 5 och 6 presenterade 18-åringarna som var röstberättigade i valet 2018 har alltså varit 16–17-åringar, 19-åringarna 17–18-åringar osv. Detta påverkar oundvikligen storleken på grupperna, särskilt i de yngre 1-årsgrupperna. I praktiken kan man anta att det fanns fler ensamboende i dessa åldersgrupper än i materialet som var underlag för analysen.

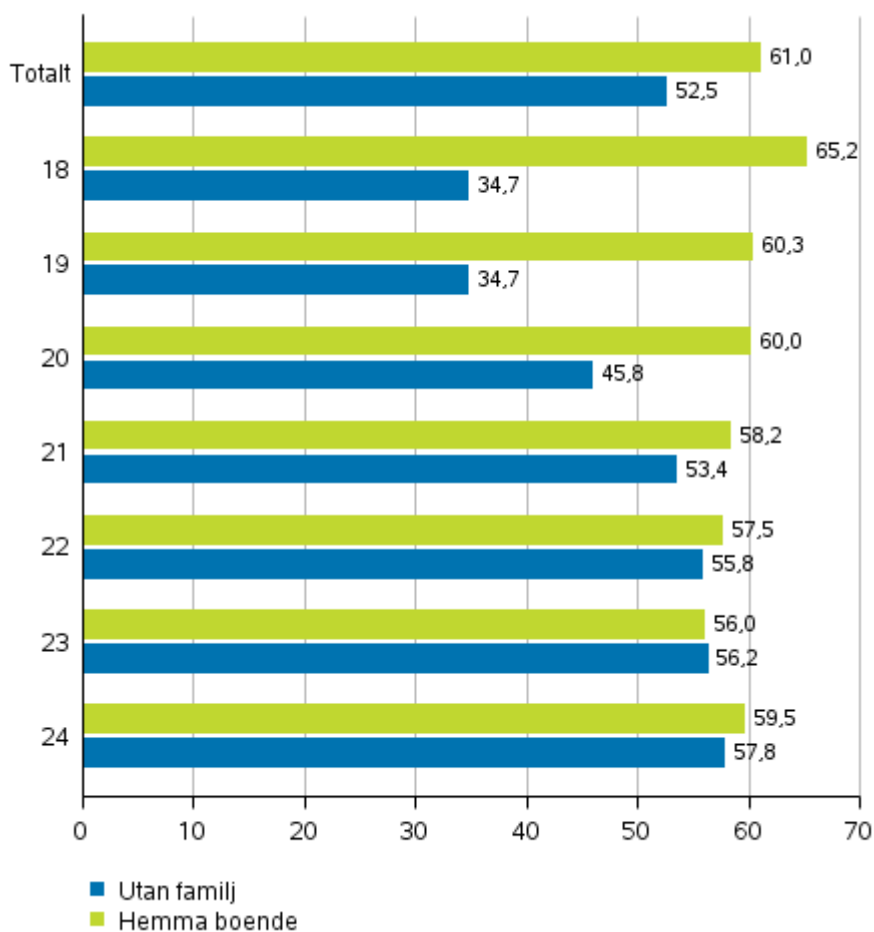
När det gäller de yngre 1-årsgrupperna är andelen unga utan familj av åldersgruppen i data liten. I klasserna av familjeställning var 3,6 procent av 18-åriga röstberättigade männen utan familj, av kvinnorna var motsvarande siffra 7,5 procent. Andelen män bland 19-åringar stiger till 9,3 procent och bland kvinnor till 15,5 procent. I följande åldersgrupp av 20-åringar, hör 20,1 procent av männen och 34,7 av kvinnorna till befolkningen utan familj.

I figur 5 kan man observera att valdeltagande bland unga (18–20-åriga) män är betydligt större bland hemmaboende män än bland dem utan familj. När det gäller kvinnor är situationen i stor utsträckning likadan, visserligen är valdeltagande bland unga kvinnor i allmänhet högre än bland män i alla åldersgrupper (figur 6). Efter dessa åldrar minskar skillnaden mellan hemmaboende och dem utan familj både bland män och kvinnor och från 22 år framåt är skillnaden inte längre så stor.

Figur 5. Andelen väljare i områden av röstberättigade. män i åldern 18-24 år efter familjeställning i presidentvalet 2018, %

Figur 6. Andelen väljare i områden av de röstberättigade, kvinnor i åldern 18-24 år efter familjeställning i presidentvalet 2018, %

Inkomstnivå

Väljarnas och de röstberättigades inkomstnivå granskas med hjälp av statsskattepliktiga inkomster. Inkomstuppgifterna är från den senast fastställda beskattningen för år 2016. De statsskattepliktiga inkomsterna består av löneinkomster, företagarinkomster och övriga statsskattepliktiga inkomster, som omfattar övriga förvärvsinkomster, pensionsinkomster, utkomstskydd vid arbetslöshet samt övriga socialskyddsförmåner. De statsskattepliktiga inkomsterna omfattar inte t.ex. stipendier och understöd från offentliga sammanslutningar, löneinkomster från utlandet under vissa förutsättningar, en del av socialskyddsförmåner som utbetalas av den offentliga sektorn samt skattefria ränteinkomster.

I materialet för översikten har de röstberättigades inkomster indelats i deciler. Inkomstdecilerna erhålls genom att sortera de röstberättigade enligt inkomst och indela gruppen i tio lika stora delar. I de grupper som bildats på så sätt finns det i varje grupp med alla röstberättigade (hela landet) omkring 422 000 röstberättigade. I områden gällande vilka uppgifter erhöles också om röstningen på valdagen, finns det i dessa grupper omkring 161 000 röstberättigade i varje.

På hela landets nivå saknas det i materialet inkomstuppgifter för 49 351 röstberättigade. Också i materialet för områden med röster på valdagen saknades det inkomstuppgifter för 17 154 röstberättigade. Medianen för alla röstberättigades statsskattepliktiga inkomster var 25 777 euro, i de granskade avgränsade områdena var motsvarande medianinkomst 25 072 euro. De statsskattepliktiga inkomsterna för de röstberättigade i hela landet, som hörde till den högsta inkomstdecilen, var minst 55 615 euro, i de granskade områdena var motsvarande inkomster 53 805 euro per år. Inkomsterna för de röstberättigade som hörde till den lägsta inkomstdecilen var högst 8 500 euro i hela landet och 8 497 euro per år i områdena. (Tabell 4.)

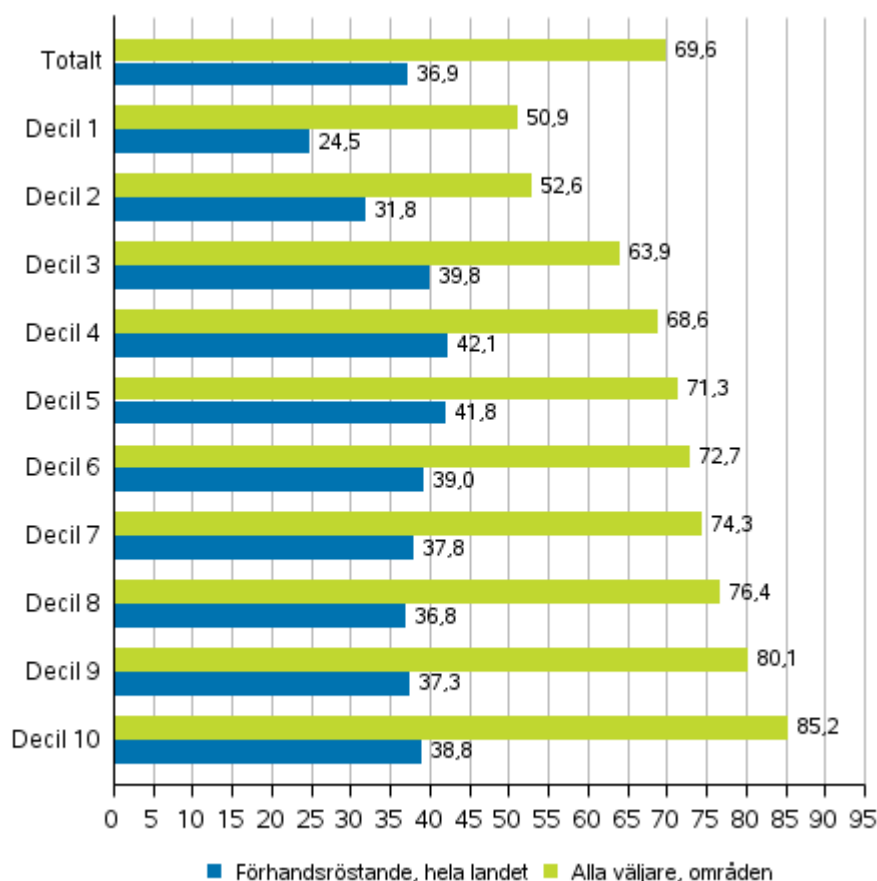
Tabell 4. De nedre gränserna för de röstberättigades inkomstdeciler i presidentvalet 2018, euro

Decil	Alla röstberättigade	Röstberättigade i områden
Decil 1	0	0
Decil 2	8 501	8 498
Decil 3	12 190	12 013
Decil 4	16 105	15 903
Decil 5	20 654	20 347
Decil 6	25 477	25 072
Decil 7	30 270	29 774
Decil 8	35 467	34 810
Decil 9	42 548	41 580
Decil 10	55 615	53 805

På hela landets nivå är inverkan av inkomster på förhandsröstningen sammantaget inte så stor. I de två lägsta inkomstdecilerna är förhandsröstningen relativt sett lägre än i de högre inkomstdecilerna. Fr.o.m. den tredje inkomstdecilen sker det inte stora förändringar i omfattningen av förhandsröstningen, andelen förhandsröstande varierar i dessa klasser mellan 36,8 och 42,1 procent av de röstberättigade. (Figur 7.)

När man granskar alla röstberättigade i de områden om vilka fullständiga röstningsuppgifter erhöles, är inverkan av inkomster på valdeltagandet betydligt tydligare. I de högre inkomstklasserna är det i regel vanligare att förhandsrösta än i de lägre. Av dem som hör till den högsta inkomstdecilen röstade totalt 85,2 procent. Däremot stannade valdeltagandet i den lägsta inkomstdecilen på 50,9 procent. Skillnaden mellan valdeltagandet för låg- och höginkomsttagare var sålunda över 34 procentenheter. (Figur 7.)

Figur 7. Andelen väljare av röstberättigade efter inkomstdecil i presidentvalet 2018, %

Utländsk bakgrund

De röstberättigades och väljarnas bakgrund granskas med hjälp av språk och härkomst. Valdeltagandet bland personer som talar ett inhemskt språk som modersmål var högre än för alla röstberättigade, både bland de förhandsröstande i hela landet och bland alla väljare i områden. När man granskar alla väljare i områden, röstade 0,4 procentenheter fler av de finsk- och samiskspråkiga och 5,5 procentenheter fler av de svenskspråkiga än av alla röstberättigade.

I presidentvalet är rösträtten knuten till medborgarskap, dvs. det finns färre röstberättigade som talar ett annat språk än ett inhemskt språk som modersmål än t.ex. i kommunalvalet. Av alla röstberättigade uppgick de finskspråkiga till 92,3 procent, de svenskspråkiga till 5,3 procent och personer med ett annat språk till 2,4 procent. I områden om vilka uppgift om alla väljare erhöles talade 93,8 procent finska som modersmål, 4,2 procent svenska och 1,9 procent andra språk. Andelen samiskspråkiga personer var i båda fallen 0,03 procent.

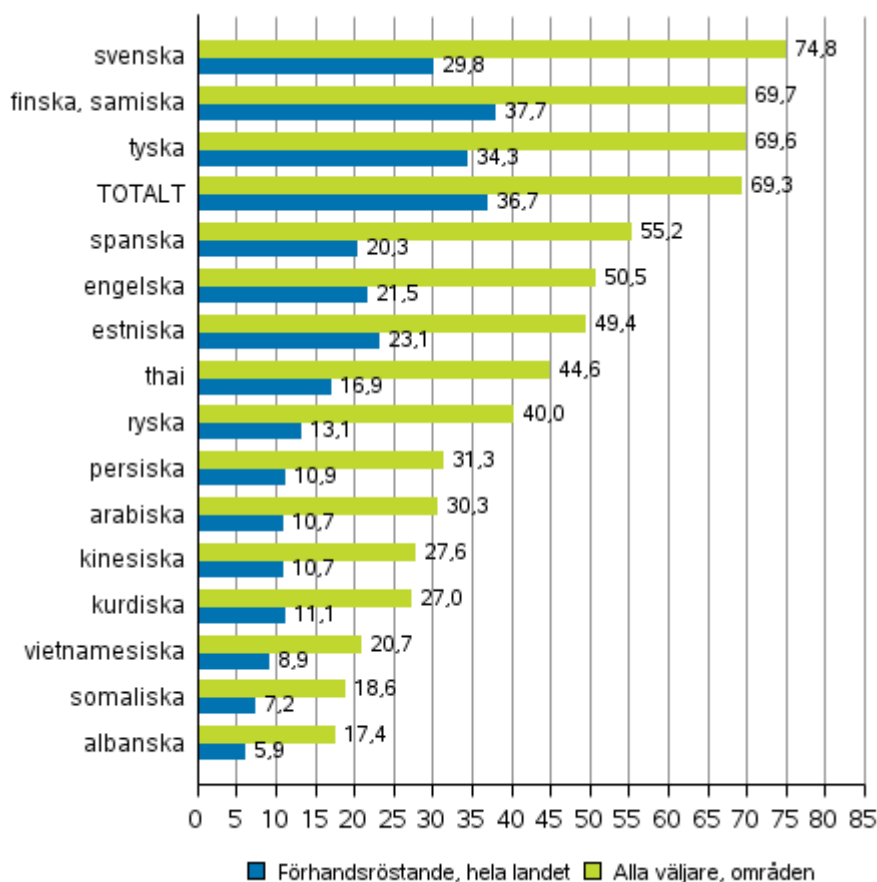
Tabell 5. Andelen förhandsröstande i hela landet och alla väljare i områden av röstberättigade efter kön och språk i presidentvalet 2018, %

Kön	Totalt		Finska, samiska		Svenska		Annat språk	
	Förhandsröstande, hela landet	Alla väljare, områden	Förhandsröstande, hela landet	Alla väljare, områden	Förhandsröstande, hela landet	Alla väljare, områden	Förhandsröstande, hela landet	Alla väljare, områden
Totalt	36,7	69,3	37,7	69,7	29,8	74,8	14,6	37,5
Män	33,2	66,1	34,1	66,4	27,0	72,4	13,8	35,5
Kvinnor	40,0	72,3	41,1	72,8	32,7	77,2	15,4	39,1

Valdeltagandet bland personer med främmande språk som modersmål var klart mindre än bland personer som talar ett inhemskt språk som modersmål. Av alla röstberättigade med ett främmande språk som modersmål förhandsröstade i hela landet 14,6 procent. På motsvarande sätt röstade 37,5 procent av alla röstberättigade med ett främmande språk i områdena, vilket var nästan 32 procentenheter lägre än nivån för alla röstberättigade. (Tabell 5.)

En noggrannare granskning av valdeltagandet i språkgrupperna visar att det högsta valdeltagande som beräknats på basis av alla röster i områdena fanns bland personer med svenska som modersmål (74,8 %). Valdeltagandet bland finsk- och samiskspråkiga var på motsvarande sätt 69,7 procent. I figur 8 har de språkgrupper utvalts som till antalet är de största i de områden gällande vilka också uppgifter om valdagsröstning erhöles. Enligt denna avgränsning var valdeltagandet störst bland tyskspråkiga personer av dem med främmande språk, dvs. 69,6 procent av de röstberättigade. Av övriga grupper med främmande språk som modersmål var bara valdeltagandet bland spanskspråkiga och engelskspråkiga högre än 50 procent. (Figur 8.)

Figur 8. Andelen väljare av röstberättigade efter språkgrupp i presidentvalet 2018, %

Sett till åldersgrupp och härkomst var valdeltagandet bland unga lägre än i äldre åldersgrupper såväl bland personer med finländsk bakgrund som bland dem med utländsk bakgrund. Detta syns både bland de förhandsröstande i hela landet och bland alla väljare i områden. Ifråga om alla väljare i områdena var skillnaden mellan personer med finländsk bakgrund och personer med utländsk bakgrund omkring 31 procentenheter. Valdeltagandet bland dem med utländsk bakgrund stannar under 30 procent i åldersgruppen 18–34 år. Över hälften av dem med utländsk bakgrund röstade bara i åldersgrupperna som fyllt 55 år. (Tabell 6.)

Tabell 6. Andelen förhandsröstande i hela landet och alla väljare i områden av röstberättigade efter härkomst och ålder i presidentvalet 2018, %

Åldersgrupp	Hela befolkningen		Med finländsk bakgrund		Med utländsk bakgrund	
	Förhandsröstande, hela landet	Alla väljare, i områden	Förhandsröstande, hela landet	Alla väljare, i områden	Förhandsröstande, hela landet	Alla väljare, i områden
Totalt	36,7	69,3	37,2	69,9	15,3	38,4
18-24	22,4	49,2	22,9	49,9	8,0	20,8
25-34	24,2	57,4	24,7	58,3	10,2	27,0
35-44	25,6	70,0	26,1	71,0	11,4	37,5
45-54	31,8	74,3	32,3	75,0	14,4	43,9
55-64	43,4	77,7	43,8	78,1	21,3	50,6
65-74	56,5	81,7	56,8	81,9	33,7	62,0
75-	49,3	66,8	49,4	66,9	39,2	57,7

Tabellbilagor

Tabellbilaga 1. Information om röstning på valdagen: andel av röstberättigade i presidentvalet 2018, %

		Av röstberättigade (%)	
Helsingfors valkrets	Valkrets, totalt	1,4	
	Helsingfors	1,4	
Nylands valkrets	Valkrets, totalt	45,6	
	Esbo	4,0	
	Vanda	100,0	
	Högfors	40,4	
	Kervo	19,8	
	Kyrkslätt	100,0	
	Lojo	100,0	
	Mäntsälä	44,4	
	Nurmijärvi	84,4	
	Borgå	76,8	
	Sibbo	100,0	
	Vichtis	100,0	
	Egentliga Finlands valkrets	Valkrets, totalt	39,2
S:t Karins		100,0	
Gustavs		100,0	
Kimtoön		100,0	
Pargas		100,0	
Masku		71,7	
Mynämäki		100,0	
Nådendal		77,4	
Pemar		100,0	
Reso		100,0	
Salo		84,0	
Somero		100,0	
Nystad		89,4	
Satakunta valkrets		Valkrets, totalt	41,9
		Euraåminne	100,0
	Harjavalta	100,0	
	Karvia	100,0	
	Nakkila	100,0	
	Påmark	100,0	
	Björneborg	75,5	
	Siikainen	100,0	

		Av röstberättigade (%)
Tavastlands valkrets	Valkrets, totalt	28,2
	Asikkala	67,2
	Forssa	80,8
	Hausjärvi	100,0
	Hollola	34,7
	Tavastehus	18,2
	Janakkala	100,0
	Jockis	100,0
	Lahtis	20,0
	Sysmä	100,0
	Tammela	79,4
	Ypäjä	100,0
Birkalands valkrets	Valkrets, totalt	40,4
	Tavastkyro	100,0
	Juupajoki	100,0
	Kangasala	12,8
	Orivesi	60,5
	Parkano	100,0
	Pälkäne	100,0
	Sastamala	51,2
	Tammerfors	59,1
	Valkeakoski	87,2
Sydöstra Finlands valkrets	Valkrets, totalt	14,7
	Kotka	2,9
	Kouvola	5,4
	Luumäki	100,0
	S:t Michel	45,9
	Pertunmaa	100,0
	Pieksämäki	100,0
	Pyttis	100,0
	Sulkava	88,1
	Virolahti	85,0
Savolax-Karelens valkrets	Valkrets, totalt	34,4
	Ilomants	100,0
	Joensuu	97,4
	Keitele	100,0
	Kontiolahti	69,9
	Outokumpu	100,0
	Lapinlahti	53,6
	Lieksa	97,9
	Liperi	100,0
	Pielavesi	67,0
	Polvijärvi	85,0
	Siilinjärvi	18,0
	Varkaus	16,4

		Av röstberättigade (%)
Vasa valkrets	Valkrets, totalt	35,5
	Alajärvi	100,0
	Alavus	100,0
	Halsua	100,0
	Storå	100,0
	Kannus	100,0
	Kaskö	100,0
	Kaustby	100,0
	Kristinestad	66,5
	Kuortane	100,0
	Lappajärvi	100,0
	Malax	82,8
	Korsholm	66,4
	Perho	100,0
	Seinäjoki	16,1
	Soini	100,0
	Toholampi	84,6
	Vasa	100,0
	Vörå	100,0
	Mellersta Finlands valkrets	Valkrets, totalt
Hankasalmi		52,0
Jyväskylä		99,1
Jämsä		100,0
Kannonkoski		100,0
Karstula		100,0
Kivijärvi		100,0
Konnevesi		100,0
Laukaa		100,0
Muurame		28,6
Petäjävesi		100,0
Saarijärvi		100,0
Toivakka		100,0
Viitasaari		84,8

		Av röstberättigade (%)
Uleåborgs valkrets	Valkrets, totalt	70,9
	Alavieska	100,0
	Haapajärvi	100,0
	Haapavesi	100,0
	Karlö	100,0
	Kajana	61,0
	Kempele	75,0
	Kuusamo	100,0
	Limingo	100,0
	Lumijoki	100,0
	Nivala	100,0
	Uleåborg	100,0
	Pudasjärvi	65,8
	Puolanka	100,0
	Pyhäjärvi	100,0
	Brahestad	16,4
	Reisjärvi	100,0
	Sotkamo	100,0
	Vaala	100,0
	Utajärvi	100,0
Ylivieska	100,0	
Laplands valkrets	Valkrets, totalt	69,8
	Enare	72,8
	Kemi	98,4
	Keminmaa	27,0
	Kolari	51,2
	Pelkosenniemi	100,0
	Posio	100,0
	Ranua	100,0
	Rovaniemi	100,0
	Sodankylä	66,0
	Tervola	100,0
	Torneå	78,4

Tabellbilaga 2. Bakgrundsfaktorer för röstberättigade i presidentvalet 2018

	Röstberättigade/ hela landet	Röstningsområden om vilka alla röstningsuppgifter	Kommuner om vilka röstningsuppgifter från alla röstningsområden	Röstningsområden i kommuner om vilka röstningsuppgifter från en del röstningsområden
Ålder i snitt	50,8	50,5	50,6	50,4
Kön, män (%)	48,6	48,8	49,3	48,1
inkomster, median (e)	25 477,0	25 072,0	25 813,0	24 175,0
utbildning: grundnivå (%)	24,9	24,7	25,4	23,9
utbildning: mellannivå (%)	42,9	43,9	43,7	44,2
utbildning: lägsta högre nivå (%)	10,3	10,4	10,4	10,5
utbildning: lägre högre nivå (%)	11,5	11,6	11,3	11,8
utbildning: högre högskolenivå, forsk. (%)	10,5	9,3	9,2	9,5
sysselsatta (%)	51,5	50,9	52,5	49,0
arbetslösa (%)	7,6	8,0	7,6	8,5
studerande (%)	6,4	7,0	6,4	7,6
pensionärer (%)	31,3	31,2	30,6	31,9
Övriga ej arb. (%)	3,1	3,0	3,0	3,0
finskspråkiga (%)	92,3	93,8	92,7	95,2
svenskspråkiga (%)	5,3	4,2	5,2	3,1
övriga språk (%)	2,4	1,9	2,1	1,8
finländsk bakgrund (%)	97,7	98,1	97,9	98,3
utländsk bakgrund (%)	2,3	1,9	2,1	1,7
Kyllönen (VÄNST), väljarstöd (%)	3,0	3,1	3,0	3,2
Haavisto (GRÖNA), väljarstöd (%)	12,4	11,4	10,8	12,2
Vanhanen (CENT), väljarstöd (%)	4,1	4,2	4,8	3,4
Huhtasaari (SAF), väljarstöd (%)	6,9	7,2	7,4	7,0
Haatainen (SDP), väljarstöd (%)	3,2	3,3	3,1	3,5
Väyrynen (valmansför.), väljarstöd (%)	6,2	6,6	6,9	6,1
Niinistö (valmansför.), väljarstöd (%)	62,6	63,0	62,7	63,6
Torvalds (SFP), väljarstöd (%)	1,5	1,2	1,3	1,1

Presidentval, kvalitetsbeskrivning

1. Relevans av statistikuppgifterna

1.1 Sammandrag av uppgiftsinnehållet i statistiken

Presidentval förrättas genom direkt folkval vart sjätte år. Statistikcentralen producerar officiell statistik över presidentvalen, som omfattar en första och en andra omgång av valet av republikens president. Det innehållsmässigt viktigaste är: presidentkandidaternas röstetal och andelar fördelade på röster i förhandsröstningen och under den egentliga valdagen, uppgifter om antalet röstberättigade och väljare efter kön, antalet förhandsröstande efter kön.

1.2 Centrala begrepp

Valförrättning

Enligt Finlands grundlag utses republikens president av Finlands folk genom direkt val bland infödda finska medborgare för en ämbetsperiod av sex år. Samma person kan väljas till president för högst två ämbetsperioder i följd.

Presidenten utses genom direkta val, som vid behov förrättas i två valomgångar. Valets första omgång förrättas den fjärde söndagen i januari. Om en kandidat får mer än hälften av de avgivna (dvs. giltiga) rösterna redan i den första omgången blir han eller hon vald till president. Om ingen av kandidaterna får mer än hälften av de avgivna rösterna, förrättas en andra omgång den andra söndagen efter den första omgången mellan de två kandidater som fått flest röster. Till president väljs då den kandidat som fått flest röster i den andra omgången. Om bara en kandidat har ställts upp, utses han eller hon till president utan val. Den nya presidenten tillträder sitt ämbete den första dagen i den månad som följer efter valet.

Presidenten har utsetts genom direkt folkval åren 2012 (Sauli Niinistö), 2006 (Tarja Halonen), 2000 (Tarja Halonen) och 1994 (Martti Ahtisaari).

Tidigare har presidenten utsetts

- genom riksdagens beslut 1919 (K.J. Ståhlberg) och 1946 (J.K. Paasikivi),
- genom elektorsval åren 1925 (Lauri Kristian Relander), 1931 (P.E. Svinhufvud), 1937 (Kyösti Kallio), 1950 (J.K. Paasikivi), 1956, 1962, 1968, 1978 (Urho Kekkonen) och 1982 (Mauno Koivisto),
- genom val som förrättas av valda elektorer (år 1937) åren 1940 och 1943 (Risto Ryti)
- genom en särskild lag 1944 (C.G.E. Mannerheim) och 1974 (Urho Kekkonen)
- genom en kombination av direkta val och elektorsval år 1988 (Mauno Koivisto).

Vallagstiftning

De nuvarande grundläggande bestämmelserna om valet av president ingår i regeringsformen för Finland.

Genom en revidering av vallagstiftningen år 1998 samlades alla valbestämmelser under en lag, vallagen (714/1998), som trädde i kraft 8.10.1998. Valet förrättas enligt gällande vallagstiftning. Mer detaljerade uppgifter finns på justitieministeriets webbsidor www.vaalit.fi (=> vallagstiftning) och www.finlex.fi, vallagen (714/1998).

Valsätt och ändringar

Ända till valet år 1982 valdes presidenten med indirekt valsätt. Folket röstade fram 300 elektorer som sammanträdde för att välja republikens president. Regeringsformen ändrades med en lag som gavs år 1981 och som ökade antalet elektorer till 301. Sättet att välja president har reviderats två gånger i en mer demokratisk riktning:

- år 1987 var det nya valsättet ett blandsystem, där väljarna röstade både direkt på en presidentkandidat och på en elektorskandidat
- år 1991 övergick man helt till direkt folkval, där väljarna röstar direkt på en presidentkandidat utan förmedlan av elektorer. Att valet sker i två omgångar innebär att ett nytt val förrättas mellan de två kandidater som fått flest röster, om ingen av kandidaterna fått mer än 50 procent av de avgivna rösterna i första omgången.

Centrala principer vid förrättning av val

Alla val i Finland förrättas enligt följande principer:

- **Valen är direkta.** Väljarna (de röstberättigade) röstar direkt på dem som de vill se invalda.
- **Valen är hemliga.** Valhemligheten innebär att varken valmyndigheterna eller någon annan får veta vem en väljare röstat på eller om väljaren lämnat in en blank röstsedel.
- **Allmän och lika rösträtt i valen.** Allmän rösträtt innebär att rösträtten bara är beroende av sådana förutsättningar som varje medborgare i allmänhet uppfyller. Lika rösträtt innebär att varje röstberättigad har lika rätt att påverka valresultatet. I allmänna val har alla en röst.
- **Varje väljare skall rösta själv.** Rösträtten får inte utövas via ombud.
- **Röstningen skall ske i närvaro av en valmyndighet.**

Rösträtt och rösträttsregister, röstning och uträkning av valresultat

Rösträtt

Röstberättigad vid presidentvalet är varje finsk medborgare oavsett boningsort som senast på den första valdagen fyller 18 år.

Rösträttsregister

Befolkningsregistercentralen upprättar den 46:e dagen före valdagen ett register över de röstberättigade (rösträttsregister). Till rösträttsregistret förs de uppgifter om varje röstberättigad (bl.a. namn, personbeteckning, valkrets, hemkommun och röstningsställe), som ingick i befolkningsdatasystemet den 51:a dagen före valdagen. Rösträttsregistret upprättas 13.12.2017 på basis av de uppgifter som fanns i befolkningsdatasystemet 8.12.2017.

Rösträttsregistret är offentligt framlagt i magistraterna fr.o.m. den 41:a dagen före valdagen (dvs. fr.o.m. 18.12.2017). Till alla dem som är upptagna i registret sänds dessutom senast den 24:e dagen före valdagen (4.1.2018) en anmälan om rösträtt (ett meddelandekort), som innehåller bl.a. uppgifter om valdagen, förhandsröstningsperioden, adressen till röstningsstället och kontaktinformationen till valmyndigheten. Ur rösträttsregistret skrivs senare ut vallängder för valdagens röstningsställen. Rättelseyrkanden angående rösträttsregistret ska framställas hos magistraten senast den 16:e dagen före valdagen. Magistraten avgör rättelseyrkandena senast den 13:e dagen före valdagen.

Rösträttsregistret vinner laga kraft den 12:e dagen före valdagen, dvs. tisdagen den 16.1.2018 klockan 12.

Röstning

Den röstberättigade kan rösta antingen

1. under förhandsröstningstiden eller
2. på valdagen, på söndagen

Förhandsröstning förrättas i första och andra valomgången både i Finland och utomlands. Varje röstberättigad får rösta på förhand på de allmänna förhandsröstningsställena i Finland eller utomlands på finska beskickningar.

På valdagen får den röstberättigade rösta enbart på röstningsstället i sitt eget röstningsområde. I den första valomgången är valdagen söndagen den 28.1.2018. Väljaren behöver inte ha någon särskild orsak för att kunna rösta på förhand, utan han eller hon kan fritt välja att rösta på förhand i stället för att rösta på valdagen. Förhandsröstningen inleds den 11 dagen före valdagen (17.1.2018) och avslutas utomlands den åttonde dagen före valdagen (20.1.2018) och i Finland den femte dagen före valdagen (23.1.2018).

Den eventuella andra valdagen är söndagen den 11.2.2018. Förhandsröstningen förrättas i Finland 31.1–6.2.2018 och utomlands 31.1–3.2.2018.

Uträkning av valresultatet

Uträkningen av valresultatet sker på samma sätt som vid riksdagsvalet, dock så att d'Hondts system inte används utan kandidaternas röstetal räknas ihop och kandidaterna ställs i rangordning enligt röstetal. Om kandidaterna får samma röstetal, utlottas ordningen mellan dem.

Efter båda omgångarna fastställer Helsingfors valkrets-nämnd det slutliga antalet röster som har avgivits för varje kandidat i hela landet och underrättar justitieministeriet om det fastställda röstetalet. Om någon av kandidaterna har fått mer än hälften av rösterna i den första omgången, konstaterar statsrådet på framställning av justitieministeriet att han eller hon har blivit vald till president.

Om ingen av kandidaterna har fått mer än hälften av de avgivna rösterna i den första omgången, konstaterar justitieministeriet att valet av president sker vid en andra omgång som förrättas om två veckor mellan de två kandidater som fått flest röster. Statsrådet konstaterar efter den andra valomgången vilkendera av kandidaterna har fått flest röster och blivit vald till president.

Valbarhet

En presidentkandidat ska vara infödd finländsk medborgare.

Kandidatuppställning

Kandidater kan uppställas

1. av sådana partier som införts i partiregistret och från vars kandidatlista vid det senast förrättade riksdagsvalet minst en riksdagsledamot har blivit invald samt
2. av valmansföreningar som bildats av minst 20 000 röstberättigade

Ett parti eller en valmansförening får bara ställa upp en kandidat. Varje parti väljer sin egen kandidat enligt partiets stadgar. Partierna och valmansföreningarna kan ha samma kandidat.

Kandidaterna är kandidater i hela landet. Partier eller valmansföreningar ska ge in sin kandidatansökan till Helsingfors valkrets-nämnd senast på den 47:e dagen före valdagen tisdagen 12.12.2017 före kl. 16.

Helsingfors valkrets-nämnd granskar ansökan och fastställer kandidatuppställningen den 38:e dagen före valdagen fredagen den 15 december 2017 genom att upprätta en kandidatförteckning som innehåller alla kandidater i utlottad ordning. För varje kandidat antecknas följande uppgifter i förteckningen: ordningsnummer (med 2 som första nummer), namn, hemkommun och titel, yrke eller syssla. Kandidatförteckningen finns bl.a. i valbåsen.

Om en andra valomgång förrättas i presidentvalet, uppgör Helsingfors valkrets-nämnd för den andra omgången en kandidatförteckning i vilken kandidaterna ska tas upp i samma inbördes ordningsföljd och med samma nummer med vilka de togs in i kandidatförteckningen för den första valomgången.

Valdeltagandet = andelen väljare av röstberättigade

I statistiken över statliga val visas fyra olika siffror för valdegandet:

1. valdeltagandet bland finska medborgare som är bosatta i Finland
2. valdeltagandet bland finska medborgare som är bosatta utomlands
3. det totala valdeltagandet, som omfattar båda ovannämnda grupper
4. valdeltagandet för finska medborgare som är bosatta i Sverige (ur grupp 2 ovan)

I förhandsröstningen beaktade, godkända och förkastade röster

Räkningen av förhandsrösterna börjar i regel på den egentliga valdagen, på söndag klockan 15. I stora valkretsar kan rösträkningen inledas ännu tidigare, dock tidigast klockan 12. Vid räkningen av förhandsröster strävas det efter att resultatet av räkningen skall vara klart senast klockan 20, efter detta kan man publicera preliminära uppgifter.

Valkretsar

Vid presidentval utgör landet en valkrets. Vid uträkning av resultatet fördelas resultatet sålunda inte på olika områden. I all statistik visas dock resultaten efter valkrets för jämförelse av olika val.

Ändringar i valkretsar och kommuner samt kommunsammanslagningar

Ändringarna i valkretsar och kommuner samt kommunsammanslagningarna som gäller valen under olika år återfinns i offentliggörandets tabellbilaga på internet (på webbsidan Presidentval).

Kommunerna har placerats i valkretsar efter gällande valkretsindelning.

Klassificeringar i statistiken

Statistikcentralens kommunklassificering, valkrets, samkommun, kommun, röstningsområde, parti (som finns antecknade i partiregistret), kandidaternas och de invaldas ålder, bosättningsland.

Följande registrerade partier och valmansföreningar ställde upp kandidater i presidentdagsvalet 2018:

- Finlands Socialdemokratiska Parti (SDP) - Tuula Haatainen
- Centern i Finland (CENT) - Matti Vanhanen
- Svenska folkpartiet i Finland (SFP) - Nils Torvalds
- Gröna förbundet (GRÖNA) - Pekka Haavisto
- Vänsterförbundet (VÄNST) - Merja Kyllönen
- Sannfinländarna (SAF) - Laura Huhtasaari
- Valmansförening B - Sauli Niinistö
- Valmansförening A - Paavo Väyrynen

Insamlingsmetoder och uppgiftskälla

Statistikcentralen får primärmaterialet för valen ur justitieministeriets valdatasystem, vars tekniska utförande sköts av Tieto Abp.

1.3 Lagar, förordningar och rekommendationer

Statistikcentralens uppgift är att sammanställa statistik över samhällsförhållanden (lag om Statistikcentralen 24.1.1992/48). Statistiken omfattar också valstatistiken. Enligt Statistikcentralens arbetsordning framställs valstatistiken av enheten för befolknings- och välfärdstatistik (Statistikcentralens arbetsordning, TK-00-1743-16).

2. Metodbeskrivning

Statistiken baserar sig på ett totalmaterial. Statistikens primärmaterial baserar sig på justitieministeriets valdatasystem, som består av sex delsystem. Hit hör:

1. Basdatasystemet, med uppgifter om bl.a. valkrets, kommun och röstningsområdesindelningar samt om valmyndigheter
2. Systemet med data om röstningsställena (registret över röstningsställen), som innehåller uppgifter om allmänna förhandsröstningsställen och röstningställen på valdagen;
3. Rösträttssystemet (rösträttsregistret), till vilket Befolkningsregistercentralen plockar ut uppgifterna om alla röstberättigade den 46:e dagen före valdagen. Till rösträttsregistret förs de uppgifter om varje röstberättigad (bl.a. namn, personbeteckning, valkrets, hemkommun och röstningsställe), som ingick i befolkningsdatasystemet den 51:a dagen före valdagen. Rösträttsregistret vinner laga kraft kl. 12 den 12:e dagen före valdagen;
4. Kandidatdatasystemet (kandidatregistret), i vilket följande uppgifter om varje kandidat antecknas: namn, kandidatnummer, yrke, hemkommun och parti/valmansförening (som uppställt kandidaten) och personbeteckning;
5. Det centraliserade räkningssystemet, till vilket valkretsnämnderna och kommunala centralvalnämnder levererar uppgifterna om valresultatet;
6. Statistik- och datatjänstsystemet, med hjälp av vilket uppgifterna om valresultatet och övriga statistikuppgifter förmedlas till massmedierna och Statistikcentralen.

Statistikcentralens valdatasystem består av följande två valfiler: områdesfilen och kandidatfilen.

Bakgrundanalys av väljare

I samband med valstatistiken produceras en bakgrundsanalys av väljare i förhållande till de röstberättigade. I presidentvalet år 2018 baserar sig individpopulationen av röstberättigade på det rösträttsregister som upprättats 13.12.2017. I rösträttsregistret görs en anteckning om varje förhandsröstande person. I rösträttsregistret sparas också en anteckning om röstning på valdagen ifall röstningsområdet använde ett elektroniskt röstningsregister Personernas bakgrundsuppgifter som sammanslagits i rösträttsregistret

baserar sig på Statistikcentralens statistikmaterial, bl.a. på befolknings-, familje- och sysselsättningsstatistik samt på examensregistret.

I analysen har väljare och de röstberättigade beskrivits utifrån vissa variabler. Bakgrundsuppgifterna om röstberättigade i presidentvalet år 2018 är i allmänhet från år 2016. Nyare uppgifter än detta var inte tillgängliga. Med ålder avses personens ålder på valdagen i hela år.

I det följande beskrivs de bakgrundsvariabler som använts i analysen.

Utländsk bakgrund

Utländsk bakgrund har granskats med hjälp av två variabler, dvs. personens språk eller härkomst. De som klassificerats som personer med utländsk bakgrund efter språk har något annat modersmål än finska, svenska eller samiska. Personer vars båda föräldrar är födda utomlands klassificeras som personer med utländsk bakgrund enligt härkomst. Uppgifterna är från år 2016.

Huvudsaklig verksamhet

Begreppet huvudsaklig verksamhet avser arten av en persons ekonomiska verksamhet. Befolkningen indelas efter huvudsaklig verksamhet i personer som tillhör arbetskraften och sådana som står utanför arbetskraften. Dessa kan ytterligare indelas i undergrupper. Klassificeringen bygger på uppgifter om personens verksamhet under årets sista vecka. Uppgifterna om den huvudsakliga verksamheten grundar sig på olika register.

I denna analys har huvudsaklig verksamhet klassificerats enligt följande:

- sysselsatta
- arbetslösa
- studerande
- pensionärer
- övriga utanför arbetskraften

I analysen består gruppen pensionärer av ålderspensionärer, arbetslöshetspensionärer och invalidpensionärer. Beväringar och civiltjänstgörare har räknats med i personer utanför arbetskraften. Uppgiften beskriver personens verksamhet under sista veckan år 2016.

Familjeställning

I den här analysen har befolkningen indelats enligt familjeställning i följande kategorier:

- gift / samboende
- ensamförsörjare
- utan familj
- hemmaboende (myndig ungdom) barn
- okänd

Till gifta räknas alla sambor och personer i registrerat partnerskap. Med ensamförsörjare avses föräldrar i familjer med en förälder. Med barn avses personer som bor tillsammans med sina egna föräldrar/sin egen förälder eller sina adoptivföräldrar/sin adoptivförälder och som har ställningen barn i familjen.

Uppgiften om familjeställning är från år 2016.

Utbildningsnivå

Personer som avlagt examen på grundnivå har högst 9 års utbildning. Sådan utbildning är t.ex. folk-, mellan- och grundskoleexamen.

Personer som avlagt examen på mellannivå har 11–12 års utbildning. Sådan utbildning är t.ex. studentexamen, 1–3 års yrkesexamen och yrkesinriktade grundexamen.

Utbildning på lägsta högre nivå tar 2–3 år efter mellannivån. Sådana utbildningar är t.ex. tekniker-, merkonom- och sjukskötaresexamen, som inte är yrkeshögskoleexamen.

För lägre högskoleexamen krävs 3–4 år av heltidsstudier efter mellannivån. Till lägre högskolenivå räknas t.ex. yrkeshögskoleexamen och lägre högskoleexamen.

För högre högskoleexamen krävs i regel 5–6 år av heltidsstudier efter mellannivån. Till utbildning på högre högskolenivå räknas t.ex. magisterexamina och läkarnas specialiseringsexamina.

För examen på forskarutbildningsnivå krävs självständigt och publiceringsdugligt forskningsarbete eller avhandling. Examina är vetenskapliga licentiat- eller doktorsexamina.

Uppgifterna om utbildning erhålls ur Statistikcentralens examensregister. Uppgifterna i analysen är från år 2016.

Skattepliktiga inkomster

Med vissa undantag är alla inkomster som erhålls i pengar eller som förmån med penningvärde skattepliktiga inkomster. Skattepliktiga är inte t.ex. vissa socialbidrag, dagpenningar och ersättningar. Sådana är t.ex. barnbidrag, boendestöd och utkomststöd. Skattepliktiga är inte heller bl.a. stipendier och understöd från offentliga sammanslutningar.

Uppgifterna grundar sig på uppgifterna i skattestyrelsens beskattningsdatabas över statsskattepliktiga inkomster. Uppgifterna i analysen är från år 2016.

3. Felfrihet och exakthet

Materialet i valstatistiken baserar sig på justitieministeriets valdatasystem och på de uppgifter som valmyndigheterna levererat, som kan anses vara tillförlitliga.

4. Tidsenlighet och rättidighet

De fastställda uppgifterna avviker alltid i någon mån från siffrorna i förhandsstatistiken.

5. Tillgänglighet och transparens

Uppgifterna publiceras på internet, i StatFin-tjänsten samt på statistiksidan Presidentval. Valuppgifterna efter kommun och röstningsområde samt antalet röster för kandidaterna förs in i StatFin-tjänsten.

På statistiksidan Presidentval finns offentliggöranden, tidsserietabeller och tabeller över det aktuella valet tillgängliga på tre språk (finska, svenska och engelska).

6. Jämförbarhet

Den nya statistiska kommungrupperingen (urbana kommuner, tätorts- och landsbygdskommuner) började användas år 2000. Innan dess grupperades kommunerna på följande sätt: städer och övriga kommuner. De ändringar i valkretsar och kommuner som skett mellan valen har beaktats i sådan statistik som har jämförelseuppgifter i förhållande till resultaten från tidigare val.

På statistiksidan Presidentval presenteras uppgifter om valresultaten som tidsserietabeller fr.o.m. år 1925.

7. Tydlighet och konsistens/enhetlighet samt dokumentering

Justitieministeriet publicerar omfattande allmän information om de olika valen, det landsomfattande kandidatregistret och uppgifter om valresultatet på sina webbsidor (www.vaalit.fi). Justitieministeriets statistik avviker från Statistikcentralens statistik över förhandsväljare, eftersom uppgifterna fastställs utgående från olika grunder:

- Justitieministeriet räknar antalet förhandsväljare av antalet röstberättigade
- Statistikcentralen räknar antalet förhandsväljare av alla väljare

De klassificeringar och indelningar som använts i statistiken finns på Statistikcentralens webbsidor.

Förfrågningar

Sami Fredriksson 029 551 2696

Jaana Asikainen 029 551 3506

Ansvarig statistikdirektör:

Jari Tarkoma

vaalit@stat.fi

http://tilastokeskus.fi/til/pvaa/index_sv.html

Källa: Presidentvalet 2018, Översikt över röstningen, Statistikcentralen